

„Szövetkezés”

rendkívüli kiadása.

Ujesztendő Kezdetén.

Az évfordulóval kapcsolatban, nemcsak az elmúlt év eseményeit veszi számba minden gazda, hanem a saját portáján — gazdaságár belül is számot vet egy küzdelmes, gondgal, munkával eltöltött esztendő számszerű eredményével is. A mai rendkívüli viszonyok között mindenkinek tudnia kell, hogy előrehaladt-e gyarapodott-e az év folyamán, vagy veszteséggel dolgozott.

És ennek a múlt évi számadásnak a tanulsággal alapján kell elkészítse minden jó gazda, minden takarékos háziasszony a jövő év munkatervét.

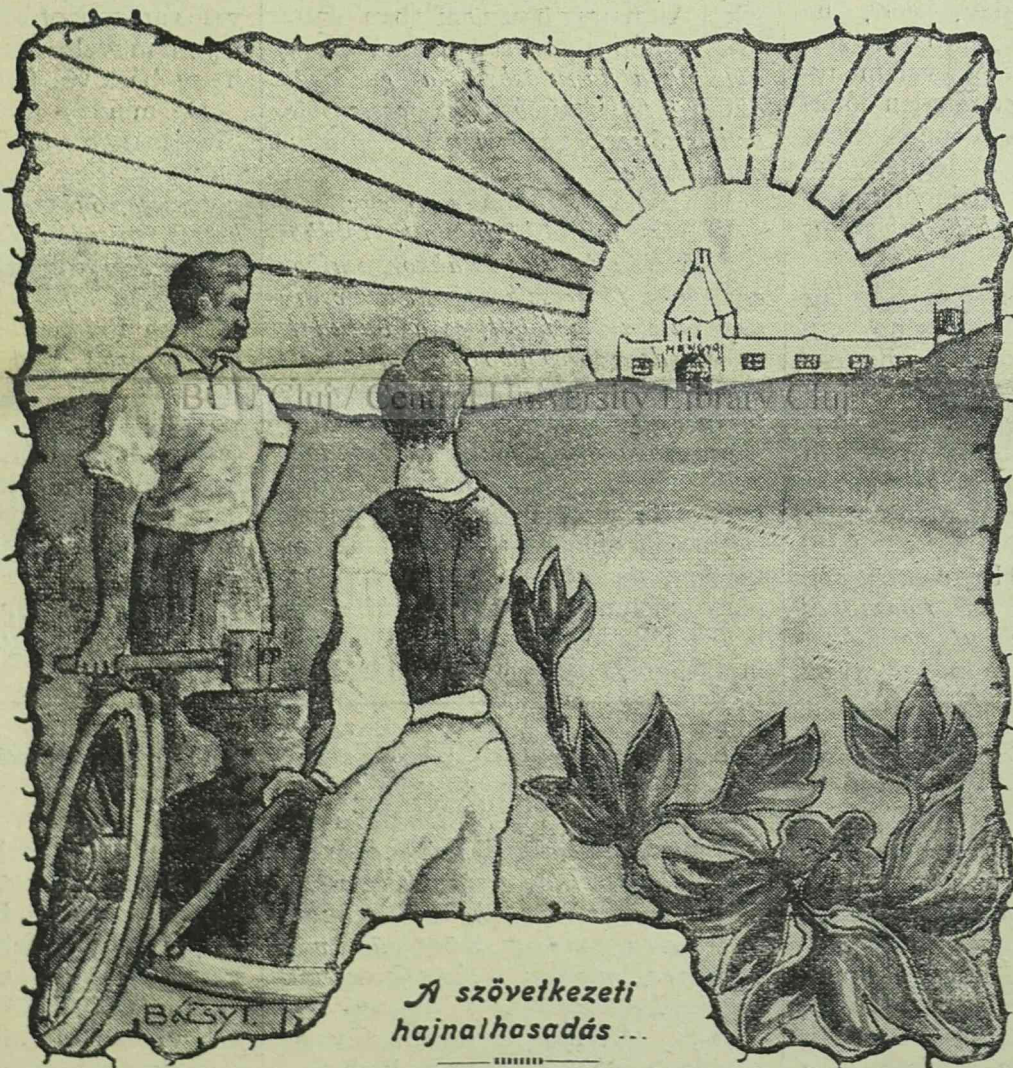
Az évi számadásból nem szabad kifelejtenünk a szövetkezetünket sem. Hisz az úgy hozzátartozik mindenkinek a vagyonához mint az apjától örökölt háza, vagy földje, és éppen úgy gondozást kíván, mint ezek. Amikor pedig egy tag múlt évi szövetkezeti magatartását vizsgálja, — hogy teljesítette-e kötelességét saját intézményével szemben, azt vásárlásával támogatja-e, — és a beköszöntött ujesztendőre terveket épít, egy pillanatra vessen tekintetet a külföld fejlett szövetkezeti életére, amirek a gyökere a tagok öntudatos szövetkezeti magatartásában van. Ahol a takarékos háziasszonyok bevásárló kosara csak a szövetkezeti boltot ismeri. Ahol a gazdák, iparosok, hivatalnokok, munkások egy emberként állanak a saját intézményük, a szövetkezet mögött s ennek köszönheti a lakosság az ország fejlett iparát, gazdálkodását, ahol a szövetkezetek bonyolítják le a termények értékesítését, kikapcsolva a közvetítőket és a spekulációt. A szövetkezetileg szervezett népek még ma sem érzik a gazdasági válságot.

A mai gazdasági nyomorúság éppen a különféle kartellek, pénzérdekeltségek árpolitikájának, spekuláció-

jának tulajdonítható, ami által úgy a szervezetlen termelőket, mint a fogyasztókat igyekeznek kihasználni.

Az egész világot behálózó szövetkezetek, a földkerekség lakóinak mintegy egynegyedét foglalják magukba és ezek az egyedüli altruista alapon álló gazdasági intézmények, amelyek védik a fogyasztók érdekeit, és nem nyereségre törekednek, hanem mindenek előtt a tagok jólétét és anyagi gyarapodását tartják szem előtt.

Minden szövetkezeti tag, a külföld szövetkezőinek nemes példáján elindulva, az évi munkatervébe állítsa első helyre az öntudatos szövetkezeti magatartást. Fel kell ébredjen mindenki az álmodorásból, ki kell józannodni már egyszer abból az elbódult felfogásból, hogy kívülről, másoktól, idegenektől várjunk segítséget, támogatást. Minket csak saját élni-akarásunk, az önmagunk erejébe vetett hit és saját intézményeink menthetnek meg s vezethetnek ki a gazdasági válság örvényéből. — A szövetkezeteknek az önsegélyben és

A szövetkezeti hajnalhasadás...

takarékosságban rejlő ereje az, ami a régen elvesztett boldogságot és jólétet vissza tudja adni a falu népének és az egész emberiségnek. Erős elhatározás kell szülessen, amit tettek kövessenek. Szövetkezeti támogatás kell, kizárólagos szövetkezeti vásárlás, ahol egy banit sem adunk idegennek!

Az új esztendő kezdetén jöjjetek mindannyian Szövetkezeti Testvéreim: férfiak, asszonyok, ifjak, leányok és iskolás gyermekek, egyesült erővel emeljük magasabbra a világ szövetkezőinek szívárvány-szinű lobogóját, amelynek diadala, az emberiség sorsának jobbrafordulását jelenti.

Fekete György.

A sok kutyagolás.

Nem az a baj, hogy reánk szakadt ennek a világnak minden baja és nyomorúsága, hanem az, hogy a sok bajban és nyomorúságban nem akarunk lélegzethez jutni, hogy egyszer már meglássuk azt a valamit, ami a sok bajból és nyomorúságból kivezethet addig, amíg reánk nem szakad a tető. Bajért, nyomorúságért nem kell a szomszédba menni, mert mióta a világ fennáll, min lig volt a kelleténél több, de a sok bajban és nyomorúságban mindig csak az a nép bukott el, amelyik a bajban és a nyomorúságban nem látta meg annak az igazi forrását. És ez olyan megcáfolhatatlan igazság, amely mellett ép azok a virágzó nemzetek tesznek tanúságot, akik előtt bámulattal áll meg a világ, mert, ha tüzetesen kezdjük keresni bármelyiknél a fejlődés kezdetét, valamenyny az igazolja, hogy minden jólétben, gazdagságban élő népnek az igazi fejlődése épen a legnagyobb nemzeti katasztrófák idejéből kezdődik. *A leveretettségből fakad az igazi győzelem.*

A mai Európának gazdaságilag egyik legfejlettebb, legerősebb leggazdagabb népe a kicsiny, alig pár milliós dán nép. Még 60 évvel ezelőtt ő volt Európa egyik legkoldusabb, legelmaradottabb népe. A dán jobbágnak, aki pedig az ország tulnyomó részét tette, nem volt olyan sorsa se, mint az állatjának. Erről a népről jegyzi fel Hollmann, a nép alapos ismerője: *»A dán földműves halálra fáradt a sok kutyagolásban, amíg észrevette, hogy sokkal gyors-*

sabban halad előre, ha folszáll a mellette haladó kocsiába.»

És ebben a lehetetlen helyzetben, 1864-ben szakadt a nyakukba a rettenetes nemzeti katasztrófa, amikor is a porosz-osztrák egyesült csapatok földig igázták a kicsiny népet és elrabolták tőlük két leggazdagabb tartományukat. Ezzel a kegyetlen művelettel olyan kicsiny területre szorult az amugy is kicsiny ország, hogy Európa legsűrűbben lakott, legkoldusabb országává süllyedt.

Csak akkor, amikor a halálharang megkondult fejük felett, ébredtek öntudatra és látták meg, hogy *végét kell vessék a sok kutyagolásnak*, mert különben elmerülnek az árban. (Annak a maradi szokásnak, hogy 1-2 liter tejjel, egy pár csirkével, tojással stb. örökösen a városokat járják és a sok drága időt fecsérelik.) A nagy összeomlásban látta meg a nép a mellette haladó kocsit, amelyik a tanulásban, a gazdság okszerű fejlesztésében, az egyesülésben, *szövetkezésben áll az ő rendelkezésére.*

Hihetetlen gyorsasággal *egy lett egy pár millió kifosztott, földhöz ragadt dán koldus és akkor, amikor egy egész földrész kesergett a kicsiny nép pusztulása felett, ez az öntudatra ébredt nép rövid 10 esztendő alatt azzal lepte meg a világot, hogy ő lett a győztes, mert a világ legnagyobb hatalmát, önönmagát győzte le.* Legyőzte a kutyagolásban halálra fáradt Dániát, hogy annak a romjain felépítse gyorsan az új, kicsiny, de erős Dániát. Azt a Dániát, amelyik a sok hadisarcot és belőle fakadó sok adósságot és nyomorúságot, a régi ellenségein hajtotta

be, a szövetkezeti úton szállított vaj, sertéshus, stb. árából olyan lovagi és kifogástalan eljárással, hogy bámulattal néztek reá hatalmas szomszédai és az erkölcsi nagyság, munka, szorgalom előtt fejet hajtva, még a gondolatát is kerülték annak, hogy ezt a népet valamivel megbántsák. Erényeiben olyan magasra emelkedett ez a kis nép, hogy fegyver nélkül szerezte vissza mindazt, amit egykor elveszített.

És ma, amikor a gazda lesikult az egész vonalon, olyan hihetetlenül hangzik nekünk, hogy a hideg északon lakó egykori dán jobbágy, gazdag kisgazda, aki bibliát, napi lapokat, jó könyveket olvas, 5 szobás lakásban lakik. Egyházát, iskoláit a saját erejéből tartja fenn. Azokat az iskoláit, amelyek nem olyanok, mint a mi elemi népiskoláink, hanem valóságos népfőiskolák, amelyekből olyan művelt emberek kerülnek ki, hogy bárkivel felvehetik a versenyt.

De minden hihetlenséget hihetővé tesz, ha felsorolom, hogy ennek a kicsiny népnek 1580 tejszövetkezete, 64 sertés nagyvágó szövetkezete, minden faluban és városban fogyasztási szövetkezete, számtalan tojás, stb. szövetkezete van. Minden fogyasztást és értékesítést szövetkezeti úton végeznek s így kizárták az egész vonalon a közvetítő kereskedelmet. Nemcsak termel, hanem értékesít is. Nincsen itt zsidóüldözés, mert a kiuzsorázásnak nincsen talaja. *Meguntá ez a nép a sok kutyagolást és felszállott a kocsiába.*

Hát mi mikor fáradunk bele már a sok kutyagolásba?!

Márk Mihály.

Hol helyezze el a falusi gazda megtakarított pénzét biztos helyre, hogy gyümölcsözzék?!

A mostani gazdasági nehézségekkel járó hitelválság, az ezt követő konverzió a *»bizalmat«* a gazdasági és pénzügyi téren annyira megrendítették a hitel terén, hogy akiknek ma tőkepénzüik van, legszívesebben a ládájában tartják, jóllehet ez kettszörös veszteséget jelent. Elsősorban a ládájában tartott pénz gazdája elveszíti az évi kamatot, a másik oldalon pedig nélkülözi ezt a forgótőkét a társadalom is, mert nem tud az egyesek által visszatartott forgótőke miatt a gazdasági vérkeringés megindulni.

Különösen fontos problémája ez a falusi lakosság azon részének, akik szorgalommal, takarékossgal, gyermekeik városi szolgálatából egy kis pénzt takarítottak meg, hogy ez a pénz kamat nélkül ne heverjen. Mind több és több olyan

hangot lehet hallani, hogy ezek az emberek szeretnék biztos helyre kihelyezni pénzeiket, ahonnan felmondás esetén, amikor szükségük van a pénzre, minden nehézség nélkül megkaphassák.

Aki tényleg hosszabb, vagy rövidebb időre a pénzét kamatoztatni akarja, legcélszerűbb, ha felkeresi az ottani *»Hangya«* szövetkezet vezetőségét és megállapodik a kamat és felmondási határidő feltételeiben, és ott helyezi el a pénzét. A *»Hangya«* fogyasztási szövetkezetek mindig kifizethetnek a hitelezőknek hetenként legkevesebb 4-10,000 leit a szövetkezet forgalmából. A fogyasztási szövetkezet a pénzt nem kölcsönbe adja, hanem azzal értékes háztartási és gazdasági cikkeket vásárol, olyan árukat, amelyekre a vásárló közönségnek

a mai viszonyok között is szüksége van. Ezen áruk értékesítésekor, a szövetkezet állandó forgalmából tehát, az esetleg felmondott kölcsönöket a *»Hangya«* szövetkezet mindig ki tudja fizetni. Annál biztosabb helyen van ott minden szövetkezeti tagnak a pénze, mivel a vezetőség soraiban azok foglalnak helyet, akiket a tagok bizalma állított oda. A szövetkezet ügymenetét pedig a tagok személyesen is ellenőrizhetik a vezetőség által.

Nagyobb összegeket a *»Hangya«* Központ is elfogad kölcsönképpen 6-7% kamat mellett. Felhívjuk tehát az érdekeltek figyelmét, hogy a tagkölcson ügyben forduljanak a helybelli *»Hangya«* szövetkezet vezetőségéhez, illetve a *»Hangya«* Központ Igazgatóságához Afud — Nagyenyed.

A bodoki (Háromszék m.) szövetkezet igazgatósága és felügyelőbizottsága 1931-ben.

A szövetkezet a nyár folyamán ünnepelte fennállásának 25 éves jubileumát. Forgótökeje 180 ezer lej. Mult évi forgalma meghaladta az 1 millió lejt. A szövetkezet minden tagjának a törvényben előirt 500 lejes üzletrésze már megvan. A háttérben látható a szövetkezet saját házának egy része, ami az öntudatos tagok szövetkezeti vásárlásainak köszönhető, mert a tagok mindig saját intézményüket pártolták, nem vitték pénzüket idegenekhez.

**Csak a szövetkezetből
vásároljunk**

Szövetkezeti estély és értekezlet Vizaknán.

Nagyszabású műsoros estélyt rendezett a vizaknai »Hangya« szövetkezet vezetősége folyó hó 7-én. A nagy gonddal összeállított műsor iránt általános érdeklődés nyilvánult meg már az előadás előtt, úgy, hogy a jegyek javarészt az érdeklődők már előre megváltották.

A műsort *Fekete György* szerkesztő bevezető előadása nyitotta meg, melynek során előadó ismertette a szövetkezet által rendezett műsoros estély célját. Majd a szövetkezeti gondolat terjedésével kapcsolatban összehasonlítást tett a külföldi államokban több, mint százéves *multa* visszatekintő szövetkezeti élet, és a vizaknai szövetkezet 15 éves *multja* között, ami eddig a kezdet és az uttörés nehézségei között telt el, de a tagok *összetartó szövetkezeti munkája, az öntudatos szövetkezeti gondolkodás le fogja győzni a mai nehézségeket is.*

A műsoron még három egyfelvonásos vígjáték szerepelt, amelyeknek keretében a helyi kiváló műkedvelő gárda tagjai mutatkoztak be. Nóthi Károly: A Lux. Szereplők: *Láda Teri, Bőjthi Eszti, Bartus Gabi, Székely Feri, Varga József, Bereczki Dezső.* — Nóthi Károly: Az antennabetyár. Szereplők: *Ambrus Dezsőné, Bartus Gabi, Hinterauer Károly, Demeter Bandi, Láda József, Wilhelm Imre.* Ebben a darabban különösen kiváló alakítást nyújtottak. *Ambrus Dezsőné és Hinterauer Károly.* Utóbbinak kitünő alakítása, bármelyik nagyváros színpadán megérdemelt sikert aratna. Török Rezső: Bárónő tekintetes asszony. Bárónő: *Hinterauer*

Baba, szobalány; Vulkán Bözsi, osztrák generális Bartus László, kapitány. Varga József, őrmester; Székely László, önkéntes; Takács Berci, tisztiszolga; Vulkán Béla, cigányprimás; László Ferenc. A régi katonaelet humorát nagyszerűen mutatták be a szereplők. Nagy sikert arattak *Hinterauer Baba* és *Varga József* ének számai. A műsort *Gergely Jenő* joghallgató konferálta. A vígjátékok szereplői mindannyian tudásuk legjavát nyújtották és szerepüket anynyira élethűen alakították, hogy a közönség számtalan esetben tapsviharral jutalmazta.

A műsort hangulatos táncmulatság követte, ami a reggeli órákban ért véget. A zenét egy alkalmmilag alakult zenekar díjmentesen szolgáltatta, melynek tagjai voltak: *Balka Antal, Bőjthi Sándor, Balika József, Székely Ferenc, Török Károly, ifj. Balika Antal és László Ferenc* tanító. A szépségverseny győtese *Hinterauer Baba* volt.

A vizaknai Hangya szövetkezet műsoros estélye a legnagyobb erkölcsi és anyagi sikerrel zajlott le, több mint 280 résztvevővel, ahol együtt voltak a község intelligenciája, iparossága és a gazdák. A község román vezetői és polgárai közül is többen megjelentek. Az estély sikere a körületekintő, a minden fáradságot és nehézséget leküzdő rendezésnek köszönhető, amit *Bartus László*, a szövetkezet tevékeny boltkezelője végzett.

Tagértekezlet.

A következő napon Lapunk szerkesztője tagértekezletet tartott, melyen a szövetkezet sorsa iránt érdeklődők szép számmal jelentek meg.

Előadó ismertette a szövetkezet helyzetét s rámutatott arra, hogy ezt az intézményt csak úgy lehet tovább fentartani, ha a tagok üzletrészüket mielőbb kipótólják a szövetkezeti törvény által előirt 500 leire és azonkívül új üzletrészt is jegyeznek. A tagok átlátva a felszámolással járó értékvesztéséget, egyhangulag ki-mondották, hogy a szövetkezet megtartásáért mindent el fognak követni. A jelenlevők egymásután mondták be, hogy havonként 50, 30, 20 és 10 leies lefizetésekkel kötelezik magukat az üzletrészek kiegészítésére, míg *özv. Maksayné urasszony* az 50 leies havi részleten kívül azonnall lefizetésre 300 leit ajánlott meg. Azonkívül jelenlevők kötelezték magukat, hogy jövőben minden szükségletüket kizárólag csak a szövetkezetből szerzik be. Az értekezlet a tagok felkeresésére a tőkegyűjtőbizottságba *Bogáti Gergely* szöv. elnököt és *Székely János* felügyelőbizottsági tagot nevezte ki.

Az értekezlet a legbizakodóbb hangulatban folyt le. A tagok megértették a szövetkezeti eszme hatalmas erejét, ami az önségélyben rejlik. A vizaknai Szövetkezeti Testvéreink öntudatos szövetkezeti összefogása bizonyítja azt, hogy bárhol egy szövetkezetnek jövőjét a tagok megértése és áldozatkészsége biztosíthatja. A vizaknai szövetkezők lelkes táborát Kossuth Lajos történelmi szavaival köszöntjük: »*Annyi erélyt a kivitelben, mint amennyi lelkésedést a megajánlásban, s akkor a vizaknai szövetkezet minden nehézséget legyőzve, diadalmaskodni fog!*

A hitel a szövetkezetek megrontója!

Az iramszarvas.

Európa, Ázsia és Amerika leg-hidegebb részein az ott élő észki mőknek-lappoknak ugyszó' van egye düll, megbecsülhetetlen háziállata a rénszarvas, vagy iramszarvas, melynek tejét, húsát táplálk ózásra, bőrét pedig ruházkodásra, takarónak használják fel. A csontjaiból különféle zerszámokat készítenek, míg a beléből kötelet fonnak. Testalkata hasonlít a nálunk ismeretes gimszarvashoz. Száokóba fogva teherszállításra is felhasználják. Nemcsak azért tud megélni az örök hó birodalmában, mert a hideget bírja, hanem nagyon igénytelen állat. Fűvet és ehető lombot alig kap. Fő tápláléka a moha és zuzmó, amit a hó alól kapar ki. Az iramszarvas kevés tejet ad, de az nagyon zsíros és tápláló. Az iramszarvasok Európa és Ázsia hidegövi részein szelidítve élnek, míg Amerika északi részein többnyire vadon leléznek csapatokban.

Háboru Keleten, Japán és Kina között.

Csak nemrég zajlott le a mandzsuriai háboru s traris újból fellángolt a háboru Japán és Kina között. A japán csapatok minden előzetes hadüzenet nélkül lépték át a kínai határt és már a híres kínai falon belül hatoltak. Elfoglalták Sang-Hai Kwan határmenti kínai várost is és céljuk, hogy Kina északi részét ezzel együtt Peking-et is megszállják. A legutóbbi jelentések szerint Pograncsnaja, a keletkínai vasut végpontja is japán kézre került. A japánok előretörését sem Anglia, sem Szovjet-Oroszország, nem az amerikai Egyesült Államok nem nézik jó szemmel és az utóbbi tiltakozott is a japán kormánytól az előnyomulások miatt.

Akik ismerik Japánnak a belső viszonyait a szigetország terjeszkedését a belső gazdasági válságának tulajdonítják. Ennek a gyors szaporának sehogy sem tud megélhetést nyújtani a szigetország, tehát új területekre van szükségük, ahová a lakosság felesleges része kivándorolhasson. Ezért függetlenítette Japán Kínától Mandzsuriaát s azért folyik most a vér Észak-Kínáért, hogy Japánnak újabb gyarmata legyen.

A Zeppelinél is nagyobb léghajót

Építenek a németek, amelynek hossza 248 méter, míg átmérője 41 méter. A léghajó óránkénti sebessége 130—150 kilométer lesz.

Szelidített iramszarvas-csorda Kawada északi részén.

Nyílt tengeren leégett a 42 ezer tonnás Atlantic.

A francia kereskedelmi tengerészet büszkesége az Atlantic, eddig ismeretlen okokból kigyuladt és a tűzvész olyan gyorsan harapózott el, hogy az S. O. S. vészjelzésre megjelent mentőhajók és a hajó kétszázötven főnyi személyzetének az oltási kísérlete eredménytelen volt. A hajó teljesen leégett, csupán a vasváz maradt meg. A katasztrófánál 30 ember szörnyet halt, sokan megsebesültek, vagy füstmérgezést kaptak. — A hajó 1931-ben épült és a költségei meghaladták a 400 millió frankot, vagyis 2.600 millió leit. A hajó mindössze 160 millió frankra volt biztosítva egyik angol biztosító társaságnál, mivel teljes értékben a biztosítást egyetlen biztosító intézet sem vállalta.

Mi a gabonapoloska?

Az elmúlt gazdasági évben fellépett, és Középeurópa buzatermését tönkre tévő rozsdakár után, olvasunk több helyen, hogy egy újabb csapásszerű bajjal kell számolnunk a gabonapoloska kártételével.

Már régen ismeretes ez a buza-élősdí, de az utóbbi években oly mérvben szaporodik kártétele, hogy tartani kell a legkellemetlenebb következményeitől.

Több fajtáját ismerik a rovarszakértők s annyit már tudnak róluk, sok 100 km. távolságra fekvő erdős, dombos területekről, — hol szaporodnak és telelnek, — repülnek a virágzó buzatermő vidékekre és azok termését tönkre teszik. Kártételük abból áll, hogy az érést megelőzőleg 4—5 héttel a poloskák

megszurják a buzaszemeket; szétzúzódnak a keményítőjüket, szóval a fehérjét és ezzel csiráját is elpusztítva, a mag csiraképességét tönkre teszik.

Hogy mennyire komolyan kell számolni a bajjal, igazolja az a közölmény is, hogy a budapesti vetőmagvizsgáló állomás vezetője, szükségesnek tartotta bejelenteni a magyar gazdáknak azt, hogy felelőssége tudatában az idén a kicsztásra került állami vetőmag búzát a gabonapoloska kártétele szempontjából is megvizsgálhatta. És már az átvételnél csak bizonyos % -ig engedélyezték a poloska által csiraképtelenre tett vetőmag beszerzését, azoktól a szerencsés termelőktől, akiknek a gabonáját a rozsdá nem fertőzte meg.

Hogy milyen közel van a veszély, és milyen fontos érdekek fűződnek ezen veszedelmes kártevőhez, igazolja az is, hogy a magyarországi gazdasági szakemberek gabonapoloska értekezletet tartottak, melyen a védekezés módjait beszélték meg, a földművelésügyi miniszterelnöke alatt. Szóba került az, hogy mennyire van a kártevők elterjedése és mekkora a mérete a gabonapoloska károknak. A résztvevők előadták a gabonapoloska kártételére, életkörülményeire és irtására vonatkozó megfigyeléseiket, amivel Lapunk egyik következő számában foglalkozunk.

Török Elemér.

Felelős szerkesztő:

Fekete György

Nyomatott LINGNER Aiud - Nagyenyed.